

Bolagspolicy avseende kommunala bolag i Uddevalla kommun

Innehåll

1. Bakgrund	2
1.2 Allmänt om syftet med ägandet av bolag	2
1.3 Tillämpningsområde.....	3
2. Kommunens överordnade ställning och ledningsfunktion.....	3
2.1 Kommunfullmäktige.....	3
2.1.1. Allmänt om kommunfullmäktiges ägarroll	3
2.1.2 Bolagsordningar och Ägardirektiv	4
2.1.3 Val av styrelse, revisor och lekmannarevisor.....	4
2.1.4 Budget och ekonomiska frågor	4
2.1.5 Instruktioner till stämooombuden	5
2.2. Kommunstyrelsen.....	5
2.2.1. Allmänt.....	5
2.2.2 Uppsiktsplikt	5
2.2.3 Styrfunktion.....	6
2.2.4 Verksamhets- och resultatuppföljning	6
2.2.5 Årlig utvärdering	6
2.2.6 Uppgift enligt speciallagstiftning	6
2.2.7 Val av stämooombud.....	6
2.2.8 Planerings- och uppföljningsdialoger.....	7
2.2.9 Delegation	7
2.3 Koncernmoderbolaget	7
2.3.1 Information.....	7
3. Ledningsfunktionen för delägda bolag.....	7

Dokumenttyp:	Policy
Dnr:	KS 2021/381
Antagen av:	Kommunfullmäktige
Antagen:	2015-10-14 § 248
Dokumentansvarig:	Avdelningschef juridik och administration, kommunledningskontoret
Senast reviderad:	Kommunfullmäktige 2022-10-12 § 234

1. Bakgrund

Kommunfullmäktige utövar den övergripande och lagstadgade ägarrollen för samtliga bolag där kommunen har ett ägarintresse. Kommunfullmäktige utövar sin ägarstyrning över kommunens bolag med ett antal olika styrdokument.

Denna Bolagspolicy utgör värdegrund för kommunens ägande av bolag och anger det övergripande och principiella förhållningssättet för kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens uppsikt och kontroll över de helägda och delägda kommunala bolagen. För närvarande ligger Uddevalla Vatten AB, med delägt dotterbolag, utanför Koncernmoderbolaget (Uddevalla Utvecklings AB) och ägs direkt av kommunen¹. I Bolagspolicyen redovisas hur kommunallagens regler för ägarstyrning av de kommunala bolagen ska tillämpas inom kommunen. Syftet med bolagspolicyen är att tydliggöra kommunens ägarroll och hur kommunens ägarstyrning av bolag ska genomföras.

Kommunfullmäktige fastställer även bolagsordningar för de kommunala bolagen, vilka utgör bolagens konstitution. Vidare kan kommunfullmäktige besluta om ägardirektiv, för Bolagen. Ägardirektiv utgör bindande regler för Bolagens företrädare och ledning efter fastställande på bolagsstämma för respektive bolag. För de delägda kommunala bolagen fastställer kommunfullmäktige ingångna aktieägaravtal med andra delägande kommuner eller andra organ.

1.2 Allmänt om syftet med ägandet av bolag

Kommunen driver olika verksamheter i bolagsform som alternativ till kommunal förvaltning under nämnds ansvar. Skäl för detta är att verksamheten bedrivs på en konkurrensutsatt kommersiell marknad och att bolagsformen är en lämplig form för att åstadkomma effektivitetsvinster och/eller att bolagsformen är en lämplig form vid samverkan med andra privata, kommunala eller regionala intressenter. Det är kommunfullmäktige som enligt kommunallagen ska besluta om en kommunal verksamhet helt eller delvis ska bedrivas i bolagsform och som ska fastställa vilket ändamål och vilka befogenheter som ska gälla för de kommunala bolagens verksamhet.

De kommunala bolagen utgör därmed delar av den kommunala koncernen (dvs. den kommunala organisationen)

Kommunfullmäktige bär ytterst det politiska ansvaret för de kommunala bolagen och ansvarar för kommunens styrning av dem. Det är därför kommunfullmäktige som bestämmer vilka principer för ägarstyrning av bolagen som ska tillämpas. Kommunfullmäktige delegerar frågor som inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt till kommunstyrelsen. Denna delegation regleras främst i

---

¹ Koncernbolagen, dvs. dotterbolag till Uddevalla Utvecklings AB, samt Uddevalla Vatten AB kallas envar "Bolaget" och gemensamt "Bolagen". Bolagen och av kommunen direkt eller indirekt delägda bolag kallas gemensamt "de kommunala bolagen"

kommunstyrelsens reglemente. Kommunstyrelsen åläggs också enligt lag att ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i de kommunala bolagen. Kommunstyrelsens uppgifter preciseras i denna Bolagspolicy.

1.3 Tillämpningsområde

Bolagspolicyn gäller för kommunstyrelsen som vägledning i deras olika funktioner avseende uppsikt och kontroll av Bolagen.

2. Kommunens överordnade ställning och ledningsfunktion

2.1 Kommunfullmäktige

2.1.1. Allmänt om kommunfullmäktiges ägarroll

Kommunfullmäktige utövar sin ägarstyrning över kommunens bolag med ett antal olika styrintstrument. Därutöver sker kommunfullmäktiges ägarstyrning bl.a. genom att utse styrelse och lekmannarevisorer för Bolagen. Kommunfullmäktige får delegera bolagsfrågor till kommunstyrelsen, som även har lagstadgad uppsiktsplikt över kommunala bolag. Kommunfullmäktiges delegation till kommunstyrelsen kan avse att utfärda särskilda bestämmelser eller andra styrdokument. Nedanstående verksamhetsfrågor är förbehållna fullmäktige.

1. Ärenden enligt 3 kap. 11 § och 10 kap. 3 § kommunallagen, att

- a) besluta om viss verksamhet ska bedrivas i bolagsform;
- b) fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten;
- c) utse samtliga ledamöter i Bolagens styrelser;
- d) välja minst en lekmannarevisor;
- e) se till att det anges i bolagsordningen att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas; och
- f) se till att Bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privat utförare.

2. Fastställa och ändra bolagsordningar samt ägardirektiv för bolag.

3. Fastställa koncernövergripande och principiellt viktiga policy och beslut, såsom;

- a) mål och riktlinjer för verksamheten och ekonomin samt koncernbudget;
- b) kommunal borgen;
- c) kapitaltillskott (nyemission, förlusttäckning, driftbidrag);
- d) ansvarsfrihet
- e) godkännande av bildande, förvärv, försäljning eller försättande i likvidation av bolag eller stiftelse.

4. Ställningstagande inför bolagsbeslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

2.1.2 Bolagsordningar och Ägardirektiv

Kommunfullmäktige fastställer bolagsordning och gemensamma principer för Bolagen i Generellt ägardirektiv. Kommunfullmäktige fastställer även Specifikt ägardirektiv för varje Bolag, eller gemensamt för underkoncern, där bl.a. uppdraget preciseras.

Ägardirektiv till delägda bolag ska förankras hos respektive delägare och beslutas på bolagsstämma.

2.1.3 Val av styrelse, revisor och lekmannarevisor

Kommunfullmäktige ska utse kommunens styrelseledamöter och suppleanter i både majoritetsägda och minoritetsägda bolag. Sedan val till kommunfullmäktige ägt rum ska nya styrelser utses. Styrelsen utses av kommunfullmäktige i Uddevalla kommun för tiden från den årsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den årsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Kommunens och Bolagens revision ska samordnas. Detta ska gå till så att kommunfullmäktige uppdrar åt revisorskollegiet att upphandla revisionstjänster gemensamt med Bolagen. Kommunfullmäktige utser bland kommunens revisorer två lekmannarevisorer och två revisorssuppleanter.

För delägda bolag ska fullmäktige utse en lekmannarevisor och en suppleant om detta är rimligt utifrån ägarförhållanden samt verksamhetens art och omfattning.

Kommunfullmäktiges beslut om styrelse och lekmannarevisorer ska anmälas på årsstämman.

Kommunfullmäktige fastställer riktlinjer med grunderna för arvode och andra ersättningar som ska utgå till styrelseledamöter och suppleanter som utses av fullmäktige. Formellt beslut om arvode och ersättning fattas av bolagsstämma. Fullmäktige ska även i riktlinjerna fastställa huruvida ansvarsförsäkring ska tecknas för styrelseledamöter som utses av fullmäktige.

2.1.4 Budget och ekonomiska frågor

Kommunfullmäktige beslutar om budget för kommunen och i förekommande fall om årliga kapitaljusteringar för enskilda bolag.

Kommunfullmäktige fastställer årliga budgetdirektiv som en del i beslut om övergripande strategier och budget. Budgetdirektiven för Bolagen anger mål, inriktning och resultatkrav för Bolagens verksamhet både för budgetåret och för ytterligare två år.

Koncernbolagen ska vara anslutna till kommunens Internbank och får utnyttja internbankens koncernkonto inom ramen för den limit och de villkor som kommunfullmäktige ställt upp.

Kommunfullmäktige beslutar om kreditutrymme, räntenivå samt övriga villkor som ska gälla för koncernbolagen då de nyttjar kommunens Internbank. Koncernbolagen ska aktivt delta i dialog med kommunen i beredningsarbetet inför kommunfullmäktiges beslut. Kommunfullmäktiges beslut ska fastställas på bolagsstämma.

2.1.5 Instruktioner till stämooombuden

Fullmäktige ska ge instruktion till stämooombud, se 2.2.7

2.1.6 Rätt att väcka ärende hos kommunfullmäktige

Bolagen kan i enlighet med vad som följer av 5 kap. 22 § punkt 5 kommunallagen på eget initiativ hos kommunfullmäktige få väcka ärenden som bolagens respektive styrelser bedömer utgör frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Sådant initiativ får väckas av respektive bolagsstyrelse.

2.2. Kommunstyrelsen

2.2.1. Allmänt

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen och kommunfullmäktiges reglemente för kommunstyrelsen leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande vision, mål, behandling av frågor av policykaraktär, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten. Kommunstyrelsen ska vidare leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över bl.a. kommunens bolagsverksamheter.

Kommunstyrelsen ska utöva aktiv tillsyn och uppföljning av Koncernbolagen. Detta innebär bl.a. att kommunstyrelsen löpande ska följa Koncernbolagens verksamheter och verksamhetsformer, strategier och mål samt styrelsernas och bolagsledningens skötsel av bolagsverksamheten.

Kommunstyrelsen ska årligen genomföra en dokumenterad uppföljning av de mål som framgår i respektive Koncernbolags verksamhetsplan/affärsplan.

2.2.2 Uppsiktspflicht

Kommunstyrelsen åläggs i 6 kap. 1 § kommunallagen att ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i de kommunala bolagen på samma sätt som styrelsen har tillsyn över all annan kommunal verksamhet. Uppsiktspflichten innebär att kommunstyrelsen ska hålla sig informerad om de kommunala bolagens verksamheter och hur de uppfyller gällande lagstiftning samt att pröva om bolagens verksamheter har varit förenliga med de kommunala ändamålen med verksamheterna. I tillsynen ligger också kontroll av de kommunala bolagens efterlevnad av de styrdokument som uppställs för bolagen av kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen ska också enligt kommunfullmäktiges reglemente ha uppsikt över de kommunala bolagens verksamhet avseende övriga förhållanden av betydelse för kommunen samt se till att uppföljning och avrapportering sker till fullmäktige om hur verksamheten utvecklas och den ekonomiska utvecklingen och ställningen. Kommunstyrelsen ska lägga upp ett fungerande system för hur den fortlöpande uppföljningen och tillsynen av bolagen ska gå till.

2.2.3 Styrfunktion

Kommunstyrelsen bereder och lämnar förslag i bolagsfrågor som ska underställas kommunfullmäktige för dess ställningstagande enligt 10 kap. 3 § kommunallagen samt i andra beslut som ska fattas av kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen utfärdar bestämmelser för Bolagen, efter delegation av Kommunfullmäktige.

2.2.4 Verksamhets- och resultatuppföljning

Kommunstyrelsen ska i delårsrapporter som under året vid två tillfällen upprättas till kommunfullmäktige, januari-april, respektive januari – augusti, upprätta en sammanställd redovisning inkl. de kommunala bolagen. Delårsrapporterna ska även innehålla en helårsprognos för respektive bolag.

2.2.5 Årlig utvärdering

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen årligen bedöma om den verksamhet som bolagen har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Denna bedömning ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen. Om kommunstyrelsen bedömer att ett bolag under året har avvikit från sitt ändamål och sina befogenheter, ska kommunstyrelsen även lämna förslag till åtgärder som säkerställer att bolagets verksamhet åter kommer att bedrivas i enlighet med kommunfullmäktiges beslut. Bedömningen ska bl.a. göras med stöd av årliga rapporter från bolagsstyrelserna och från lekmannarevisorerna.

2.2.6 Uppgift enligt speciallagstiftning

Kommunstyrelsen ansvarar enligt säkerhetsskyddslagen för kommunens skydd och för tillsyn av säkerhetsskydd inom de kommunala bolagen.

2.2.7 Val av stämмоombud

För bolagsstämmor ska kommunfullmäktige besluta om vem som får delta vid dessa sammanträden, hur kallelse ska ske, på vilket sätt deltagarna ska informeras om dagordningen för sammanträdet samt vilken fråge- och yttranderätt deltagarna ska ha. Fullmäktiges beslut ska fastställas på bolagsstämma. Kommunen representeras på års- och bolagsstämma av ett ombud.

Kommunfullmäktige ska till bolagsstämma utse ombud och utfärda ombudsinstruktion till kommunens ombud i vilken det tydligt framgår hur

ombudet ska rösta i på stämman förekommande ärenden². Om instruktionen omfattar hur ombudet ska rösta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars större vikt är rätten att utfärda instruktion förbehållen kommunfullmäktige.

2.2.8 Planerings- och uppföljningsdialoger

Kommunstyrelsen ska i planerings- och uppföljningssyfte under året hålla planerings- och uppföljningsdialoger med de kommunala bolagen i enlighet med särskilt upprättad plan. Dessa dialoger ska ha sin utgångspunkt i möten där bolagsstyrelserna möter kommunstyrelse i syfte att stärka och tydliggöra den politiska styrningen av Bolaget. Planeringsdialogerna ska ha god framförhållning, vara strukturerade med i förväg känd och från kommunstyrelsen utsänd dagordning med frågor och fördjupningsområden som ska behandlas. Genomförandet av planerings- och uppföljningsdialogerna ska utvärderas av kommunstyrelsen i dialog med de kommunala bolagen. Uppföljningsdialogerna utgör ett led i kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

2.2.9 Delegation

Kommunstyrelsen kan uppdra åt Koncernmoderbolaget samt att ta fram underlag för uppsiktsplikten. Kommunstyrelsen kan bestämma att Koncernmoderbolaget själv avgör vilken information och redovisning som krävs, vilka former som ska användas och frekvensen i informationsflödet. Detta ska ske efter samråd med Koncernbolagen, då även sekretessfrågorna måste beaktas.

2.3 Koncernmoderbolaget

2.3.1 Information

Kommunfullmäktige har genom överförandet av hela sitt aktieinnehav i de flesta av de kommunala bolagen till Koncernmoderbolaget, uppdragit åt Koncernmoderbolaget att svara för det direkta formella ägandet av Koncernbolagen.

3. Ledningsfunktionen för delägda bolag

I kommunstyrelsens styrfunktion ingår att samordna samt ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de bolag som kommunen delvis äger eller annars har intresse i. Ledningsfunktionen ändras när kommunen inte är ensam ägare av bolaget utan samverkar med annan, som exempelvis i VA-bolag och entreprenadbolag. Kommunen ska verka för att de synsätt och regler som anges i denna bolagspolicy ska tillämpas även i förhållande till de delägda bolagen. I vilken utsträckning

Bolagspolicyn kan tillämpas beror på storleken på ägandet, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt. Det är då mycket viktigt att kommunens intressen i väsentliga frågor läggs fast i aktieägaravtal med övriga aktieägare innan verksamheten påbörjas. I aktieägaravtalet regleras vad delägarna är överens om kring styrning, finansiering och kontroll av bolaget. Härigenom förhindras att aktiebolagslagens röstregler, som bygger på majoritetsprincipen, leder till oönskade konsekvenser för minoritetsägarna.

---

² Kommunfullmäktige har 2022-10-12 § 234 delegerat åt kommunstyrelsen att utfärda instruktioner till stämmoombuden. Delegationen är fastställd i kommunstyrelsens reglemente.

8 (8)

Samtliga aktieägaravtal för bolag där kommunen eller kommunens bolag är majoritetsägare ska godkännas av kommunfullmäktige.